

papír[1], zákon předepisuje časově sousledné kroky, které musí emitent (tj. akciová společnost) a akcionáři dodržet.

Základními povinnostmi akcionáře jsou především povinnost zřídit si příslušný majetkový účet[2] a odevzdat akcie emitentovi za účelem provedení přeměny akcií na zaknihované akcie.

Naproti tomu je hlavní povinností emitenta zajistit řádné provedení přeměny akcií na zaknihované, což především zahrnuje zajištění přidělení ISIN[3] centrálním depozitářem cenných papírů (dále jen „CDCP“), podepsání příslušné smlouvy o vedení emise (včetně dodatku) s CDCP[4] a v neposlední řadě také příkaz adresovaný CDCP k zaevidování akcií na příslušné majetkové účty akcionářů. Okamžikem zaevidování na majetkové účty akcionářů jsou (původně listinné) akcie přeměněny na zaknihované akcie.

Jak to bude se zástavním právem?

V praxi je poměrně běžné, že akcie slouží jako oblíbený zajišťovací instrument (nejen) při úvěrovém financování. Banky (jakožto nejčastější úvěrující instituce) v zástavních smlouvách k akciím požadují, aby listinné akcie, jež se mají stát objektem zástavního práva, byly předány do úschovy banky z důvodu ochrany banky před neoprávněným nakládáním s akciemi a zajištění trvalosti vzniklého zástavního práva. Takovýto postup byl pak zcela běžný u listinných akcií na majitele[5], kdy úschova byla jediným způsobem, jak si mohl věřitel zajistit kontrolu nad pohybem akcií.

Podstupuje-li emitent proces zaknihování svých akcií za situace, kdy jsou jím emitované listinné akcie zastaveny za účelem například zajištění dluhů z poskytnutých úvěrů, nemusí být ochota na straně věřitelů (bank) takové akcie akcionářům vydat.

Pokud zástavní věřitel nevydá zastavené akcie zástavci (akcionáři) nebo emitentovi, neměla by formálně vzato emise zaknihovaných akcií ve vztahu k tomuto akcionáři vůbec proběhnout. V souladu s ustanovením § 533 odst. 1 NOZ totiž akcie, které nebyly odevzdány, eviduje centrální depozitář na zvláštním technickém účtu, jehož majitelem je emitent. Zaevidováním na tomto účtu jsou tyto akcie sice přeměněny na zaknihované akcie, nicméně pokud nebudou původní listinné akcie odevzdány ani v dodatečné lhůtě, emitent je prohlásí za neplatné.

Mělo by být proto především v zájmu zástavních věřitelů, aby k procesu přeměny akcií na zaknihované došlo řádným, zákonem předepsaným, způsobem, neboť jen tak se nevystaví riziku, že by neodevzdaný (zastavený) cenný papír mohl být prohlášen za neplatný, což by mělo dozajista vliv i na trvání zástavního práva.

Navzdory výše uvedenému jsem se v praxi setkal s názorem, že neochota zástavních věřitelů vracet zastavené akcie zástavcům za účelem jejich přeměny na zaknihované akcie pramení z obavy, že by tím mohlo jejich zástavní právo zaniknout v souladu s ustanovením § 1377 odst. 1 psím. c) NOZ, podle kterého zástavní právo zanikne tehdy, vrátí-li zástavní věřitel zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi. Jsem přesvědčen, že toto ustanovení není na přeměnu akcií na zaknihované akcie vůbec aplikovatelné, neboť (i) v daném případě postrádá „akt předání“ zastavených akcií zástavci vůli na straně zástavního věřitele směřující k zániku zástavního práva, když zástavní věřitel pouze ve spolupráci se zástavcem plní zákonnou povinnost odevzdat akcie emitentovi za účelem jejich přeměny na zaknihované akcie; a (ii) z ustanovení § 1349 NOZ jednoznačně vyplývá, že přeměna akcií na zaknihované akcie nemá žádný vliv na trvání ani rozsah existujícího zástavního práva.

Nedodržení zákonného postupu při zaknihování akcií

Nyní si představme hypotetickou situaci, kdy sice akcie nebudou emitentovi odevzdány, například právě proto, že je zástavní věřitel odmítne zástavci (potažmo emitentovi) vydat, ale zaknihování takto zastavených akcií přesto proběhne a emitent v součinnosti s centrálním depozitářem příslušné akcie zaeviduje na odpovídající majetkové účty akcionářů.

Bude mít nedodržení závazného postupu stanoveného v zákoně vliv na platnost samotného zaknihování? Domnívám se, že nikoli. Oporu pro svůj názor nalézám v judikatuře Nejvyššího soudu, který v rozhodnutí pod sp. zn. 29 Cdo 4272/2011 judikoval, že „*jakmile je v zákonem stanovené evidenci ... proveden zápis akcií na zvýšení základního jmění podle § 5 odst. 6 zákona o cenných papírech na účty jednotlivých majitelů, je třeba takto zapsané akcie považovat za vydané*“. Z citovaného rozhodnutí pak dále vyplývá, že proces vydání akcií je akt jednorázový a zásadně nevratný. Analogickou aplikací rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR na přeměnu akcií na zaknihované akcie podle NOZ dojdeme k závěru, že poté, co dojde k zaevidování akcií na příslušné majetkové účty akcionářů, se na akcie nahlíží jako na účinně a nevratně přeměněné na zaknihované akcie. Opačný výklad, kdybychom mohli kdykoli v budoucnu zpochybňovat platnost procesu zaknihování, by odporoval zásadě právní jistoty a zásadě ochrany třetích osob. Jen pro úplnost podotýkám, že samotná „platnost“ přeměny akcií na zaknihované akcie nebude mít vliv na případnou odpovědnost statutárního orgánu emitenta spočívající v nedodržení zákonem předepsaného postupu.



Mgr. Tomáš Kessler,
advokátní koncipient

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com



[1] Akciová společnost v daném případě rozhoduje o změně stanov společnosti, neboť údaj o tom, zda společnost vydala akcie či zaknihované akcie je povinou součástí stanov.

[2] Nejsnazším způsobem je otevřít si majetkový účet prostřednictvím některého z hlavních českých bankovních domů, které jsou účastníky Centrálního depozitáře cenných papírů a.s.

[3] ISIN (neboli International Securities Identification Number) je mezinárodní unikátní identifikační číslo cenného papíru.

[4] Příslušné formulářové smlouvy a dodatky jsou k dispozici >>> [zde](#).

[5] Listinné akcie na majitele se v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. [134/2013](#) Sb. s účinností k 1. lednu 2014 změnili na listinné akcie na jméno.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)